

Musiqqa bezaklari va ijrochilikning o'ziga xos uslublari

Musiqa bezaklari va ijrochilikning o'ziga xos uslublari

- Reja

- Musiqa bezaklari
- Forshlag,
- Mordent,
- Gruppetto
- Arpedjiato.

Musiqqa bezaklari va ijrochilikning o'ziga xos uslublari

- Kuydagi milliylik xususiyatlarini yaqqol ifodalovchi, tovushning ohangdorligini ta'minlovchi tovushlarga **musiqqa bezaklari** deyiladi.
- Musiqqa bezaklarini ko'pincha asosiy tovushdan sekunda oralig'ida joylashadigan yordamchi tovushlar hosil qiladi.
- Ular nota yozuvida maxsus belgilar yoki kichik shriftli notalar bilan ko'rsatiladi.

Musiqada asosan quyidagi musiqa bezaklari qo'llaniladi:

Forshlag, mordent, gruppetto, trel', nola, molish va h.k.

Forshlag ikki xilda uchraydi: uzun va qisqa forshlag.

- Mordent yordamchi tovush asosiy tovushning ostki tomonidan chalinishi kerakligini bildiradi:

yozilgan ijro etilishi yozilgan ijro etilishi

The image displays a musical staff with four measures. The first measure contains a single note with a mordent symbol above it, labeled 'yozilgan'. The second measure contains the same note with a mordent symbol above it and a slur below it, labeled 'ijro etilishi'. The third measure contains a single note with a mordent symbol above it, labeled 'yozilgan'. The fourth measure contains the same note with a mordent symbol above it and a slur below it, labeled 'ijro etilishi'.

- Gruppetto to'rt yoki besh tovushdan iborat kuy tuzilmasi shaklida bo'lib, unda tovushlar quyidagicha joylashadi: yuqorida yordamchi tovush, asosiy tovush, quyi yordamchi tovush va yana asosiy tovush. Gruppetto belgisi nota ustida yoki oralig'ida qo'yiladi.

- Bir tekisda ravon almashib turadigan ikkita (asosiy va yordamchi) tovushdan tuzilgan kuy shakli **trel'** deyiladi. Trel' qaysi tovush o'rnida ijro etilsa, o'sha tovush cho'zimiga teng bo'ladi va quyidagicha belgilanadi:
- Trel' belgisi nota ustidan qo'yiladi.

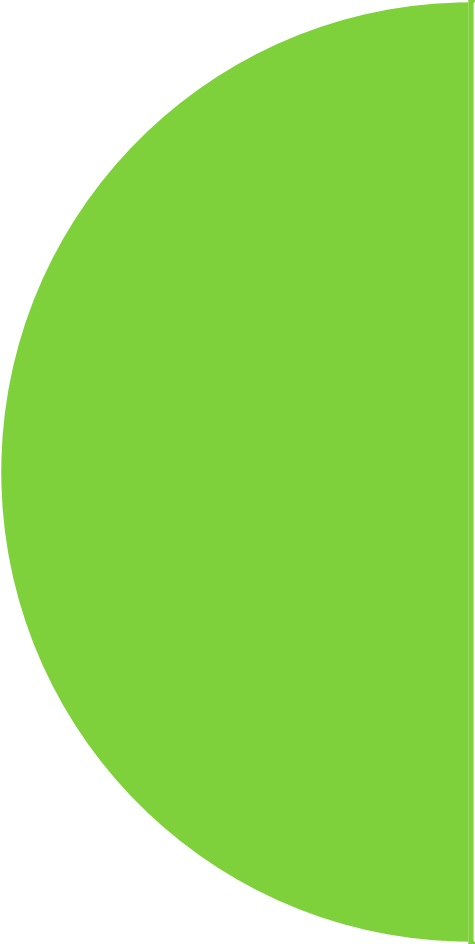

Musiqa amaliyotida
nota belgilaridan
tashqari yana boshqa
belgilar ham borki,

ular odatda ijrochilik
uslubini ko'rsatishda
qo'llaniladi.

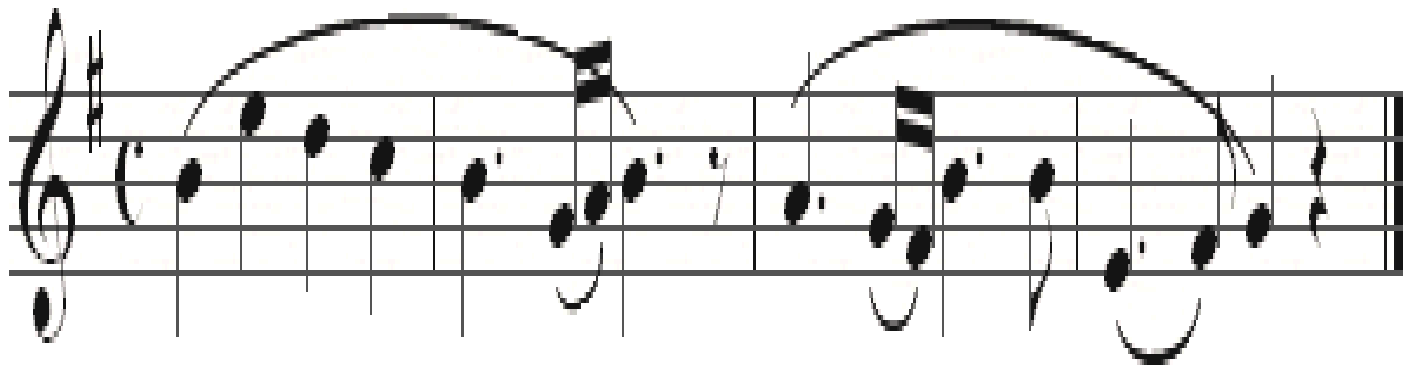

Legato uslubi ma'lum tovushlarni bir-biriga bog'lagan holda ijro etilishini bildiradi va bog'lanadigan tovushlar yoysimon chiziq bilan birlashtiriladi.

Masalan:

Moderato

Legato belgisini tovushlar cho'zimini uzaytiruvchi **liga** belgisi bilan aralashtirmaslik kerak.

Stakkato uslubi kuy tovushlarini, akkordlarni qisqa - qisqa va chertib ijro etish kerakligini ifodalaydi.

Stakkato uslubi nota doirachalari ustida yoki ostida qo'yiladigan nuqtalar bilan ko'rsatiladi.

Masalan:

Allegro

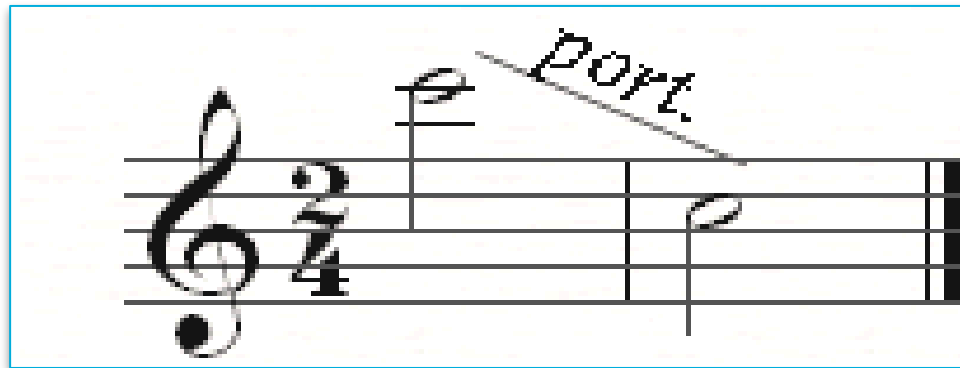
R. Shuman. Jasur chavandoz

The image displays a single line of musical notation on a five-line staff. The notation is in treble clef and 2/4 time. It begins with a treble clef and a common time signature. The tempo marking 'Allegro' is positioned above the first measure. The title 'R. Shuman. Jasur chavandoz' is written above the staff on the right side. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with some beamed notes and a final measure ending with a double bar line.

- **Portamento** yoki **glissando** uslubi xromatik gamma (fortepianoda diatonik gamma) bo'ylab pastga yoki yuqoriga tomon sirg'anish kerakligini bildiradi. Bunda bir-biridan keng intervalda joylashgan ikki tovush oralig'i to'ldiriladi. Portamento ko'pincha ashula (vokal) ijrochiligi uchun, glissando esa cholg'u musiqasi ijrochiligi uchun xosdir. Portamento belgisi to'ldirilishi lozim bo'ladigan ikki notani birlashtiruvchi to'lqinsimon chiziqdan iborat bo'ladi.

Masalan:

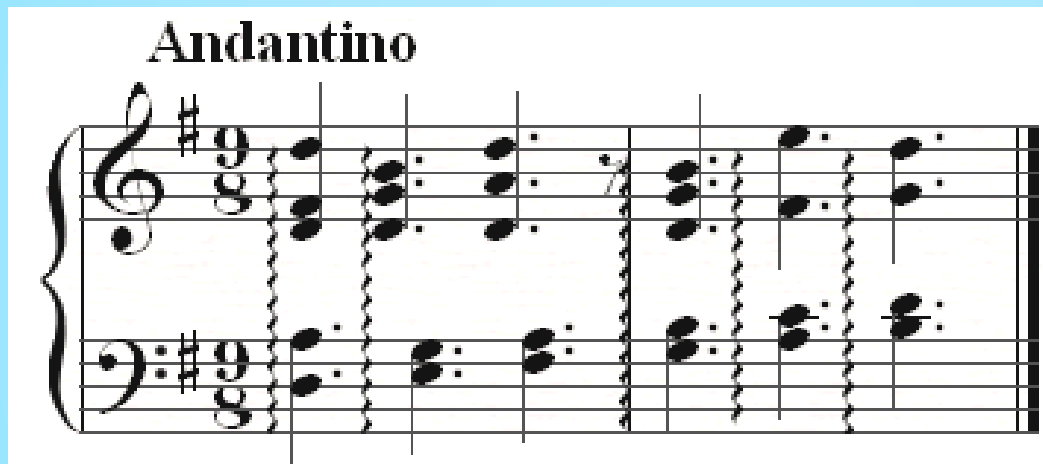
Arpedjiato uslubi
akkordlarni alohida –
alohida chalish kerakligini
bildiradi,

bunda akkord tuzuvchi
tovushlar tez harakat bilan
pastdan yuqoriga qarab
chalinadi.

Arpedjiato cho'zimi
chalinadigan akkord
cho'zimiga teng bo'ladi.

Arpedjiato belgisi chalinishi
lozim bo'lgan akkord
oldidan qo'yiladigan
to'lqinsimon vertikal
chiziqdan iborat bo'ladi.

● Masalan:

-
- Yuqorida keltirilgan belgilar dunyo kasbiy musiqasida keng qo'llaniladi.
  - Bundan tashqari, har bir xalqning o'z milliy xususiyatlaridan kelib chiqqan holda musiqiy bezaklarning yana ko'plab ko'rinishlari qo'llaniladi.